

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. I. Síntne Beati omnes in gloriâ æquales futuri, vel omnes inæquales,
ubi de diversitate specifica visionum Dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

DISPUTATIO DECIMA-SEXTA.

De aequalitate, & inaequalitate visionis beatifica.

SECTIO PRIMA.

Sintne beati omnes in gloria aequales futuri, vel omnes inaequales. Vbi de diversitate specificâ visionum Dei.

I. *Homines aliqui in gloria essentiali sunt aequales.*

Dico primò: ut homines aliquos sibi in visione, seu gloria essentiali esse intensivè aequales est verosimile, ita nonnullos in eâ futuros inaequales, certum est de fide. Prima pars probatur in infantibus, qui cum sine ulla omnino meritis decedant, & gratiam eodem modo recipiant, nempe per baptismum; sicut nullum est fundamentum dicendi eos esse inaequales in gratia, ita nec erunt inaequales in gloria, cum gratia sit semen gloriae, parique proinde cum eâ semper passu procedat. Idem est de infantibus qui martyrium ante vel post baptismum susceptum subierunt. De adultis etiam satis probabile est, aliquos inter se, ut in meritis, ita etiam in gloria, seu premio essentiali, fore aequales: quod fortassis etiam de Angelis dici potest.

II. *Multi in gloria essentiali futuri sunt inaequales.*

Secunda Conclusio pars definita est in Concilio Florentino, in literis unionis: ubi habetur, homines à peccato immunes, post mortem in caelum mox recipi, & intueri clarè ipsum Deum Trinum & Unum sicuti est, pro meritorum tamen diversitate, alium alio perfectius. Deinde Apostolus primò ad Corinthios 15. Sicut stella, inquit, differt à stella in claritate, sic erit resurrectio mortuorum: Ergo & similis erit diversitas in gloria animarum, ad quam, velut ad radicem, sequitur gloria corporis. Hunc autem locum de diversitate gloriae in caelo intelligunt Patres omnes contra Jovinianum dicentem, omnes in gloria fore aequales. Unde ait Christus Joannis c. 14. Vado parare vobis locum, & statim subjungit, in domo Patris mei mansiones multae sunt; quod ob varietatem dictum esse, communis est Patrum sententia.

III. *Merita inaequalia inaequalem inferunt gloriam.*

Ratio est: gloria siquidem datur intuitu meritorum; sicut ergo merita sunt inaequalia, ita erit & gloria, seu premium & corona meritorum. Unde in parabola vineae, ubi omnes in premio fuerunt aequales, fuerunt etiam aequales in merito, licet postremi ampliore gratiam, & alia media sibi concessa habuerint; per quae brevi tempore assecuti sunt ceteros. Unde murmuratio illa non fuit vitiosa, utpote quae in beatis reperiri non potest, sed quaedam admiratio.

IV. *Diversitas peccatorum infert diversitatem poenae; Ergo & meritorum diversitas infert diversitatem praemii.*

Secundò probatur à posteriori: homines enim quò gravius in hac vita peccaverunt, eò gravius puniuntur, poenâ in varietate respondente varietati criminum; ergo idem est de premio correspondente meritis. Dices: poena damni in omnibus est aequalis, ergo & visio, quae est gloria essentialis. Sed contra: hoc enim probaret, omnes in caelo habituros non gloriam solum aequalem, sed sum-

mam, imò omnem, cum damnati omnes priventur omni gloria. Resp. itaque, poenam damni sumi dupliciter, vel quoad privativum quod dicit, nempe carentiam visionis divinae, desertionem Dei, & negationem omnium auxiliorum ad bene operandum: vel quoad positivum, nempe vehementem apprehensionem illius status, tristitiam, & alia quae inde sequuntur, quae licet ab aliquibus censeantur spectare ad poenam sensus; cum tamen orientur per se & directè ex illis privationibus quae constituunt poenam damni, censeferi merito possunt spectare ad poenam damni, ut bene declarat Suarez Tomo 4. in 3. p. d. 13. sect. 2. num. 17.

Quoad primum ergo, omnes damnati sunt aequales, saltem materialiter, cum priventur omni visione Dei; nec hoc est mirum, cum poena isthac hoc modo sumpta, consistat in indivisibili, licet magis vel minus gravis dici possit ratione diversitatis peccati, cujus intuitu infligitur. At verò praemium essentialis, seu visio, habet latitudinem, nec quivis actus meritorius meretur collationem omnis visionis Dei, sicut quodvis peccatum mortale meretur omnis visionis Dei carentiam. Quoad positivum verò quod dicit poena damni, est inaequalitas in damnatis, licet, ut docet P. Suarez disp. 7. de peccatis, sect. 3. & insinuat Tannerus de Incarnat. d. 1. q. 2. dub. 10. num. 333. quodvis peccatum mortale mereatur graviores & graviores poenam in infinitum.

V. *Sintne damnatis omni-bus poena damni aequalis.*

Difficultas est, utrum visiones hominum & Angelorum differant secundum entitatem specificam, ita ut qualis diversitas est in principis, talis sit in visionibus. Sermo est de qualitatibus, non de actionibus; has enim specie physica differre secundum diversitatem principiorum nemini dubium esse potest. Quod etiam aperte sequitur, si dicantur hae qualitates esse modi, & uniones sui ad subjectum; tunc enim diversae necessario erunt pro diversitate subjectorum, cum diversus respectus transcendentalis in unâ reluceat, qui non relucet in aliâ: nec enim ulla est ratio si respectus intentionalis ad diversa objecta reddat visiones specie diversas, ut constat in visione albedinis & nigredinis, cur id non praestet respectus physicus ad diversa subjecta.

VI. *Verum visiones hominum & Angelorum differant specie.*

Posito itaque quòd sint qualitates absolutae, non modales, putant aliqui visionem, qua Angelus videt Deum, vel solum, vel simul cum his decem creaturis (debet enim supponi objectum esse planè idem) differre specie à visione qua anima Deum cum illis decem creaturis cerneret. Ita inter alios P. Erige hic, d. 49. c. 4. num. 44. & 60.

VII. *Affermans aliqui.*

Dico secundò: nullam apparere implicantiam quò minus duae visiones beatificae, hominis altera, altera Angeli, etiam si idem habeant objectum tam primum, quam secundarium, possint esse diversae speciei: quidni enim petere potest hae visio connaturaliter procedere ab homine, illa ab Angelo; hic autem est diversus respectus transcendentalis speciei: sicut enim dependentia essentialis à principis specie distinctis, facit distinctionem specifi-

VIII. *Possibiles sunt visiones hominis & Angeli, ejusdem omnino objecti, specie inter se distincta.*

specificam in actionibus, ita dependentia connaturalis id praestabit in qualitatibus; reluet enim in una visione praedicatum specie distinctum, quod non reluet in alia. Imò secundum conceptum specificum latissime sumptum, pro quacunque diversitate, seu dissimilitudine qua minor reperiri potest (quae distinctio specifica logica, seu secundum quid, dici potest) duae visiones hominum, ut Petri & Pauli, distinguuntur specie, si determinate peccant procedere ab uno, non ab alio.

IX.
Utrum visio Angelus procedat nequeat ab anima, incertum.

Utrum autem de facto visiones beatæ, Angeli & animæ, dicant huiusmodi respectum transcendentalem determinatum ad sua principia, nihil certi statui potest, spectatis tantum intrinsicis harum qualitatum entitatibus: ex una enim parte id suadere videtur, quod cum sint actus vitales, & peccant procedere ab intrinseco, majorem habere videantur connexionem cum suis principiiis, quam habeant calor, frigus, & alia huiusmodi qualitates, quæ frequenter producantur ab extrinseco. Hoc nihilominus non convincit; dici enim potest, peccare quidem procedere ab intrinseco, cum sint actus vitales, & consequenter ab extrinseco connaturaliter esse non posse, non tamen peccare procedere determinate ab intrinseco ab hoc principio; non ab alio, sed quoad hoc esse indifferentes. Unde verius existimo, eandem numero qualitatem visionis ab Angelo & animâ elici connaturaliter posse.

SECTIO SECUNDA.

Utrum intellectus inaequales, cum aequali lumine, inaequaliter Deum videant.

I.
Intellectus inaequales cum aequali lumine, aequaliter vident Deum.

CONCLUSIO: Si lumen sit æquale, intellectus inaequales, puta hominis & Angeli, aut duorum Angelorum, non eliciunt visionem inaequalem: ac proinde intellectus perfectior, si habeat idem lumen cum imperfectiore, non operatur perfectius. Ita S. Thomas hic, q. 12. a. 6. quem sequuntur Thomistæ omnes, præter Cajetanum qui 3. p. q. 10. a. 4. ad 2. ait, si Verbum Divinum assumeret naturam Angelicam, perfectius videret Deum cum æquali lumine, quam modò videt per naturam humanam. Nostram etiam sententiam tenet Valentia hic, d. 1. punc. 4. Suarez lib. 2. de Attrib. nega. cap. 21. Valq. d. 47. cap. 6. Arrub. d. 22. c. 2. Tannerus hic, d. 2. q. 6. dub. 5. Granada tract. 5. d. 11. sect. 2. & alii. Contrarium tamen præter Cajetanum jam citatum, tenet Scotus in 3. d. 13. q. 3. cum suis, Durandus in 3. d. 14. q. 1. Molina ad hunc articulum, disp. 2. Lessius de sum. Bono, lib. 2. cap. 9. Erice d. 49. num. 60. & alii nonnulli.

II.
Æquæ intensos actus producere potest homo, ac Angelus.

Probatur Conclusio: Hic excessus, quo intellectus perfectior cum æquali lumine superaret in operando imperfectiorem, deberet esse, vel in intensione, vel in perfectione specificâ: non primum; nulla enim est ratio, cur non æquæ possit intellectus humanus intensè conari, ac Angelicus, saltem juxta intensiorem luminis, quod ponamus ut quatuor, vel sex: potest enim intellectus humanus conari ut sex in ordine ad actum naturalem; cum ergo habeat principium supernaturale operativum ut sex, æquæ ac habet Angelus, eliciet actum æquæ intensum. Imò licet una res ab aliâ quoad specificam perfectionem superetur, & effectus similiter

producat in specificâ perfectione inferiores, potest nihilominus æquæ intensos producere: Sic terra igne imperfectior, æquæ intensas tamen producit suas qualitates, ac ignis suas, quod & in aliis multis cernitur.

Quod etiam intellectus angelicus habens lumen solum æquale lumini, quod habet humanus, non producat visionem in perfectione specificâ meliorem, probatur: non enim hic agit intellectus, vel humanus, vel angelicus secundum naturalem operandi modum in cognoscendo Deum, cum scilicet representando instar rei creatæ, sed longè aliâ & elevatiore ratione. Cum ergo ambo intellectus extrahantur à naturali operandi modo, solumque agant ut elevati, & ipsa quoque elevatio sit æqualis, non est cur non operentur æqualiter.

III.
Intellectus Angeli in eliciendo visionem, non procedit secundum naturalem operandi modum.

Secundò probatur: alioqui namque sequeretur, duos homines, si intellectus habeant inaequales, vel duos Angelos, seu Angelum & hominem æqualis meriti, inaequales futuros in essentiali beatitudine, & inaequaliter visuros Deum; nam ad hoc, secundum adversarios, sufficit sola major perfectio naturalis intellectus, quem hic reperiri supponimus.

IV.
Incommensurabilem ex illa sententia factum.

P. Vasquez, & Arrubal citati hoc argumentum ut inefficax rejiciunt; facile enim, inquit, negari potest antecedens; nam quò intellectus alterius est perfectior, eò minus habebit luminis, ut hac ratione æquales eliciant visiones. Alii dicunt, non quidquam ei luminis detrahendum qui perfectiorem habet intellectum, sed tantum habiturum, quantum ejus meritum postulat; alteri tamen plus dicunt luminis conferendum, cum Deus præmiat ultra condignum, & hoc pacto, inquit, erunt in visione & beatitudine pares.

V.
Inefficax quorundam argumenti hujus solutio.

Sed neutra solutio satisfacit: non prima, Deus enim nihil unquam de præmio minuit quod opus bonum meretur, sed auget potius; cum ergo non solum visio, sed etiam lumen sit præmium supernaturale, non minus quam gratia habitualis, & habitus, aliaque dona supernaturalia, sitque maximum ornamentum animæ, non est dicendum, Deum quidquam de illo diminuere; alioqui idem dici posset de aliis donis supernaturalibus. Nec certe videtur æquum, ut optimè notat Suarez citatus, n. 7. ut qui æqualiter meruit, privetur tanto ornatu supernaturali, ut est lumen gloriæ, solum quia habet præstantius ingenium.

VI.
Deus nihil unquam de premio minuit, quod opus bonum meretur.

Deinde, ut notat idem Suarez loco supra citato, sicut minus luminis, ita minus habitus charitatis eidem deberet infundi; sicut enim intellectus perfectior cum æquali lumine perfectiorem visionem, ita voluntas perfectior cum æquali habitu charitatis perfectiorem amorem eliceret, præsertim, cum, ut fatentur adversarii, haberent illi duo visionem æqualem, si merita sint æqualia: sequelam autem non posse concedi, videtur certum; amor quippe in patria, vel est de essentia beatitudinis, vel saltem de illius integritate. Secunda etiam solutio facile rejicitur: Deus enim non minus præmiat ultra condignum, præstantiorem intellectum, quam minus præstantem, nec ulla est ratio dicendi contrarium, nisi peccatur principium.

VII.
Si minus luminis infundatur eidem minus habitus charitatis.

Dicunt alii cum P. Molina citato, iis qui habent æqualia merita, scilicet per infundi lumen similiter æquale, Deum tamen ita suum concursum attemperare, ut non concurrat cum eo, qui habet perfectiorem intellectum, secundum totam exigentiam luminis, sed solum æquali concursu illi, quem præbet intellectui imperfectiori. Sed hoc gratis dicitur, nec ulla reddi causa potest absque petitione principii

Secunda solutio non potest rejici.

VIII.
Grati dicitur haberi tibus lucis æquale, sed præbere concursum non æqualem.